

Theater Na de Dam
Atelier

HERDENKEN NU

Thema's: Herdenken nu, Oorlog in Oekraïne

Locatie: Nederland, Tilburg

Door: Lotte van Oudheusden en Isabel Schoonbeek

Dit verhaal gaat over herdenken vandaag de dag. Wat betekent dat eigenlijk, en hoe doe je dat het beste? Kun je iets herdenken wat nog bezig is – zoals een oorlog? Welke verhalen herdenken we, en welke niet? Deze tekst werd gespeeld op een plein in Tilburg, vlak voordat de 2 minuten stilte zouden beginnen.

Tekst voor één of meerdere acteurs, hieronder geschreven als een monoloog

ACTEUR

Zevenenzeventig jaar geleden, en nu,
blijven er over
verhalen en herinneringen
Mijn taak is het om u die te vertellen
in mijn eigen verhaal
Op dit plein

Hoe is het om te leven in oorlogstijd?
Wat zou ik doen?

Nu moet er eigenlijk een zin komen
die terugkomt aan het einde
Om u dadelijk het gevoel te geven dat de cirkel dan rond is
Ik ga namelijk proberen het zo te doen
dat ik u met een gerust gevoel achterlaat
Want dat is wel belangrijk, vind ik
Met zulke thematiek
Toch?

Of misschien durf ik u een vraag te stellen
die u confronteert met de realiteit van oorlog

Mijn echo dendert over de hoofden
van u
En dan
Een stilte
Omdat ik u de ruimte wil geven

Het is mijn taak verhalen te vertellen, hier op het plein
Want u bent tenslotte ook gekomen om te luisteren

Ik vertel u graag wat verhalen die wij hebben gehoord
Van mensen die ons die wilden vertellen
En die wij niet willen vergeten

Een verhaal over iemand die zo veel honger heeft
dat een vader en een moeder met een kinderwagen in de hand
twintig kilometer moeten lopen naar een boerderij in de polder
Voor een handje graan van een gulle boer
Een meisje van zes staat erbij
omdat zij moet controleren
of ze niet te veel pakken

Ik vertel u ook graag een verhaal over een meisje die haar vader ziet
Die zijn trouwring verruilt
voor een blikje erwten

En dan
Stilte
Op het plein
en in onze lijven
Tezamen op dit plein

Kunt u zich de verhalen voorstellen?
Je echt voorstellen, hè?
Ik namelijk niet
Ik hoor de verhalen,
maar ik leef te vrij om echt te weten hoe het was

Dat is denk ik dan de conclusie van mijn toespraak

Kunnen we iets herdenken dat misschien nog niet voorbij is?
Als ik naar de tv kijk, zie ik mensen die in treinen stappen
Beelden van overhoop geschoten steden
Maar dat was toch toen?
Niet nu?
Filmpjes van mensen die in treinen stappen
Op de vlucht voor Russisch gevaar
En hoe mensen die mee willen met die treinen geselecteerd worden
op de kleur van hun huid.

Omdat er dus mensen zijn die vinden dat die kleur bepaalt
of je mee mag of niet

En dan vraag ik me af of we iets kunnen herdenken dat nog bezig
is?

Wat voor zin mijn stilte voor iemand daar heeft?

Een meisje van vijftien en een vrouw van vijfennegentig
zitten samen aan een tafel in een verzorgingstehuis
De vrouw heeft twee vellen papier stevig in haar hand geklemd
en ze vraagt giechelend wanneer we gaan beginnen
Want ze wil graag haar verhaal vertellen
Ze houdt de twee vellen trots omhoog
Ze heeft het voor ons opgeschreven

Aan tafel met het meisje van vijftien
vertelt de vrouw over de Joodse mensen
die door haar vader geholpen werden
En hoe dat hun levens redde
Omdat Joods zijn toen zo gevaarlijk was dat het je je leven in gevaar
bracht

De vrouw van vijfennegentig
en het meisje van vijftien
kennen hetzelfde verhaal
Twee meisjes van vijftien
de een in 1942 in Roermond
en de ander tachtig jaar later
Vandaag
Op dit plein

Allebei kennen ze het verhaal
van een groep
die diens afkomst niet mag hebben
Omdat het laten zien wie je werkelijk bent
kennelijk gevaarlijk is

Gewoon vandaag de dag in Turkije
En toen, in 1942,
in een klein huisje in Roermond

In 2022 ging de voorstelling 'We zeggen alvast sorry' in première in Tilburg (regie: Lotte van Oudheusden en Isabel Schoonbeek – productiehuis: Het Zuidelijk Toneel). Een voorstelling over de behoefte aan een ander herdenkingsritueel dan dat op de Dam. En over nieuwe verhalen, hoofdpersonages, kleuren en muziek.

